

Kilpailu- ja
kuluttajavirasto

Webinaari: Yrityskauppojen ilmoituskaava uudistuu

8.11.2022

Yrityskauppavalvontaan on esitetty muutoksia 1.1.2023 alkaen

- Esitetyt uudet liikevaihtorajat: yhteenlaskettu Suomesta kertynyt 100 miljoonaa euroa ja vähintään kahden osapuolen Suomesta kertynyt 10 miljoonaa euroa
 - Ilmoitusmäärät arviolta noin kaksinkertaistuisivat
- Myös valtioneuvoston asetukseen perustuvaa yrityskauppojen ilmoituskaavaa ollaan uudistamassa
 - Uutta ilmoituskaavaa on tarkoitus soveltaa kaikkiin 1.1.2023 tai sen jälkeen KKV:lle ilmoitettaviin yrityskauppoihin
- Vuoden 2011 yrityskauppavalvonnan suuntaviivat kumotaan ja korvataan kokoelmalla ohjeita
 - Laadinnassa/päivityksessä olevia ohjeita ovat: i) yrityskauppojen käsittely virastossa, ii) sitoumukset sekä iii) nyt käsiteltävä ilmoituskaavan täyttöohje
 - Muilta osin vanhat ohjeet julkaistaan uudelleen ja ne päivitetään myöhemmin

KKV:n ohje yrityskaupasta toimitettavista tiedoista ja asiakirjoista

Ohje valmistuu 12/2022

- KKV ottanut ohjetta laatiessaan huomioon ilmoituskaavan kuulemiskierroksilla saadut kommentit
 - KKV keräsi näkemyksiä ja huomioita ilmoituskaavan luonnoksesta yrityskauppavalvonnan parissa aktiivisesti toimivilta sidosryhmiltä toukokuussa 2022
 - TEM pyysi lausuntoja uudesta ilmoituskaavasta lausuntopyynnön VN/32496/2021 yhteydessä kesällä 2022
- Tavoitteena nykykäytännön kodifiointi
- Muita lähteitä
 - Yrityskauppavalvonnan soveltamiskokemukset
 - Muiden viranomaisten ohjeistukset (esim. komissio ja CMA)
 - Oikeuskirjallisuus ja päätöskäytäntö
- Ohjetta koskeva sidosryhmäkuuleminen 25.11.2022 saakka
 - Pyydetään kiinnittämään huomiota ohjeistuksen yksiselitteisyyteen, selkeyteen ja riittävyyteen

Ohjeen tavoite

- Kohderyhmänä erityisesti yrityskauppailmoituksia tekevät asianajotoimistot
 - Uusi kaava sisällöltään ja toimintalogiikaltaan erilainen kuin vanha. Lisäksi vanhaan ilmoituskaavaan liittynyt useasti eriäviä tulkintoja.
 - Ehdotettu muutos liikevaihtorajoihin toisi yrityskauppavalvontaprosessin pariin uusia yrityksiä ja asiamiehiä
- KKV:n ja yritysten resurssien tehokas käyttö
 - Tarkoitus saada ilmoitusprosessista mahdollisimman toimiva ja ennakoitava
 - Ongelmattomien yrityskauppojen nopeampi käsittely
- Ohjeistus keskittyy niihin ilmoituskaavan kohtiin, joissa KKV on tunnistanut tarpeen lisäohjeistukselle
 - Ohjeistusta uuden kaavan täyttämistä
 - Selvennyksiä ilmoituskaavan tietovaatimukseen ja edellytetyn selvityksen laajuuteen

Miten uusi ilmoituskaava toimii?

Kaikissa ilmoituksissa toimitettavat ”perustiedot”

- Osapuolten ja yrityskaupan määrittelyä sekä liikevaihdon laskentaa koskevat tiedot (jaksot 1–3)
 - Näitä koskeva ohjeistus keskittyy kohtien tietovaatimusten täsmentämiseen
 - Tulkinnan avuksi viittaukset KKV:n muihin ohjeisiin sekä relevantteihin säädöksiin
- Useammassa ilmoituskaavan kohdassa pyydetään tietoja osapuolten toiminnasta
 - Ohjeistusta sen huomioimiseen, mistä näkökulmasta toimintaa kussakin kohdassa tulee kuvata:
 - i) yrityskaupan toteuttamismuodon määrittely,
 - ii) liikevaihdon laskenta,
 - iii) liiketoiminnan yleiskuvaus (vrt. nykyiset kaupan kuvaukset) sekä
 - iv) yksityiskohtaisempi osapuolten tuotteiden kuvaus relevanttien markkinoiden määrittelyn yhteydessä
 - v) yleistajuinen kuvaus julkisessa tiivistelmässä

Markkinoiden tietovaatimusten määrittäminen

- Tietovaatimusten laajuuden määrittää osapuolten välisten yhteyksien luonne ja osapuolten markkinaosuudet
 - Tarkasteltavat yhteydet:
 - i) horisontaalinen, ii) vertikaalinen, iii) liitännäinen, iv) potentiaalinen kilpailija sekä v) tärkeä immateriaalioikeus
 - Markkinaosuusrajoja tarkastellaan realistisesti vaihtoehtoisilla markkinamääritelmillä
- Käytännössä määrittäminen tapahtuu ilmoituskaavan jaksossa 5**
Relevantit markkinat

Relevanttien markkinoiden määrittely

- Ilmoittajan tulee:
 - i) kuvata osapuolten väliset yhteydet ja niiden kannalta merkitykselliset tuotteet ja tarjonta-alueet;
 - ii) esittää oma näkemyksensä markkinamäärittelystä; ja
 - lii) esittää realistisesti vaihtoehtoiset markkinamääritelmät
- Realistisesti vaihtoehtoisten määritelmien selvittämisen tarkoituksena on havaita ne segmentit, jotka A) realistisesti voivat muodostaa relevantin markkinan ja B) joilla osapuolten markkina-asema on merkittävimmillään
 - A) Markkinamäärittely voi perustua useisiin lähteisiin; esim. komission tai KKV:n päätöskäytäntö, osapuolten sisäiset aineistot ja kolmansien laatimat toimialaraportit tai markkinatutkimukset. Kysynnän korvattavuuden tarkastelu ensisijaista
 - B) Vaihtoehtoisina markkinamäärittelyinä ei tarvitse tarkastella sellaisia markkinoita, joilla osapuolten markkina-asema on ilmoittajan omaa markkinamäärittelyä vähemmän merkittävä. Vaihtoehtoisista määritelmistä suositeltavaa keskustella KKV:n kanssa ennakkoneuvotteluvaiheessa

Markkinoiden jaottelu kohtiin 5.1.–5.4.

- Kunkin markkinan määrittely esitetään siinä kohdassa, johon se osapuolten välisten yhteyksien luonteen ja osapuolten markkinaosuuksien perusteella kuuluu
 - 5.1. Vaikutuksenalaiset markkinat (horisontaalinen tai vertikaalinen yhteys)
 - 5.2. Raportoitavat markkinat (horisontaalinen tai vertikaalinen yhteys)
 - 5.3. Muut markkinat joihin yrityskauppa saattaa vaikuttaa merkittävästi (muut yhteydet)
 - 5.4. Ei yhteyksiä, joiden perusteella syntyisi kohtien 5.1.–5.3. mukaisia markkinoita
- Ohjeistusta myös markkinaosuusrajoista sekä yhteyksien tulkinnasta

Horisontaalinen tai vertikaalinen markkina on joko vaikutuksenalainen (5.1.) taikka raportoitava (5.2.)

- Jakavana tekijänä osapuolten korkein markkinaosuus realistisesti vaihtoehtoisilla markkinamääritelmillä:
 - Horisontaalinen raportoitava markkina < 20 % < vaikutuksenalainen markkina
 - Vertikaalinen raportoitava markkina < 30 % < vaikutuksenalainen markkina
- Raja-arvo voi täytyä markkinalla, joka kattaa Suomen tai sen oleellisen osan tai ulottuu Suomeen (globaali, ETA, Suomi, Uusimaa, Helsinki jne.)
- Vertikaalisen yhteyden markkinaosuusraja voi täytyä joko yhden osapuolen tai osapuolten yhteenlasketun markkinaosuuden perusteella. Sekä ylä- että alamarkkinat ovat vaikutuksenalaisia markkinoita, vaikka raja-arvo täytyisi vain toisella markkinalla.

Vaikutuksenalaiseen markkinaan soveltuu käytännössä koko ilmoituskaava

- Relevanttien markkinoiden määrittelyssä edellytetään kattavaa selvitystä
 - Sitä laajempi selvitys mitä enemmän merkitystä vaikutusarvion kannalta (esim. markkinaosuudet)
- Tiedot markkinaosuuksista esitetään jaksossa 6
 - Ohjeistus pyrkii yhdenmukaistamaan markkinaosuustietojen toimitustavan, varmistamaan tietojen luotettavuuden sekä minimoimaan virheet osapuolten markkinaosuuksien määrittelyssä
- Muut markkinatiedot toimitetaan jaksossa 7
 - Markkinatiedot toimitetaan kilpailuvaikutusten arvioinnin kannalta relevantein osin
 - Ilmoittajan tulee tunnistaa potentiaalisimmat yrityskaupan haittateoriat ja toimittaa niiden kannalta merkitykselliset markkinan toimintaan liittyvät seikat
 - Pyrkimys saada koherenttia ja yhtenäistä selvitystä
- Ilmoittajan arvio kilpailuvaikutuksista esitetään jaksossa 8
 - Tässäkin jaksossa tulee keskittyä keskeisimpiin haittateorioihin. Selvityksen laajuus riippuu ongelmien todennäköisyydestä

Raportoitavan markkinan tietovaatimukset ovat rajatummat

- Markkinatiedot (markkinaosuudet ja markkinan koko) esitetään relevanttien markkinoiden määrittelyn yhteydessä, perusteltaessa sitä, että raja-arvot eivät täyty
 - Argumentointi voi perustua muuhunkin selvitykseen kuin markkinaosuuksiin
- Lisäksi tietyissä tilanteissa on tarpeellista antaa muita markkinatietoja jaksossa 8 perusteltaessa sitä, miksi yrityskauppa tulisi hyväksyä (ns. safeguard)
 - Esim. relevanttien markkinoiden määrittely taikka markkinatietojen toimittaminen hankalaa, tai hyödyke hyvin differoitu

Muut yhteydet (5.3.)

- i) Potentiaalinen kilpailija
 - 1. Toimija, jolla kyky tulla vähäisin kustannuksin markkinalle, jos yrityskauppa antaa siihen kannustimen > Tuotettava merkittävää kilpailupainetta
 - 2. Yritys, jolla on kannustin investoida markkinoille tuloon ja joka on todennäköisesti tulossa markkinalle lähitulevaisuudessa
- ii) Liitännäismarkkinayhteys
 - Tuotteet esim. täydentävät toisiaan tai kuuluvat tuotevalikoimaan, jonka tuotteita sama asiakasryhmä yleensä ostaa käytettäväksi yhdessä
- iii) Tärkeä immateriaalioikeus
 - Yrityskauppa yhdistää samaan yritykseen tai yritysryhmään markkinan liiketoiminnot sekä kyseiselle markkinalle tärkeän immateriaalioikeuden
- Markkinaosuudet jaksossa 6. Ei jakson 7 tietoja oletuksena.

Ei merkityksellisiä yhteyksiä (5.4.)

- Kohta voi soveltua lähinnä yrityskauppoihin, joissa määräysvallan hankkija on pääomasijoitusyhtiö.
 - Suppeimmat tietovaatimukset
- Ilmoittaja vahvistaa kohdassa osapuolten välisten relevanttien yhteyksien puuttumisen
 - Vastuu relevanttien yhteyksien havaitsemisesta on ilmoittajalla
- Lisäselvitystä edellytetään tilanteissa, jossa:
 - i) pääomasijoitusyhtiön portfolioyhtiö toimii Suomessa samalla toimialalla kohteen kanssa > Miksi eivät samalla markkinalla?
 - ii) osapuolten välillä on asiakassuhde > Miksi ei vertikaalinen yhteys?
 - iii) osapuolten välillä on 5.3. kohdassa tarkoitettu myy yhteys, mutta kohdan raja-arvo ei ylity > Perustelut sille, että raja-arvo ei ylity

Markkinatestaus uudistetaan

Tarve tehostaa selvästi ongelmattomien yrityskauppojen markkinatestausta

- Uudet liikevaihtorajat arviolta noin kaksinkertaistaisivat ilmoitusten määrän
- Käyttöön kommentointimahdollisuus KKV:n verkkosivuilla
 - Markkinatestauksen pohjana ilmoituksen tiivistelmä
 - KKV arvioi yhteyshenkilöille lähetettävään lausuntopyyntöön perustuvan markkinakuulemisen tarpeen jatkossa tapauskohtaisesti
 - Ainakin harmaan alueen asiat ja potentiaalisesti ongelmalliset kaupat markkinatestataan yhä (myös) sähköpostitse
- Selvästi ongelmattomissa kaupoissa ei välttämättä tarvetta markkinatoimijoiden yhteystiedoille
 - Lievennyspyynnön voi esittää esimerkiksi osana yrityskauppailmoituksen luonnosta taikka sähköpostitse erillisenä pyyntönä
 - Myös tavarantoimittajien yhteystietojen toimittamisesta voidaan tietyissä tilanteissa pyytää lievennystä

Julkinen tiivistelmä yrityskaupasta

- Yrityskauppailmoituksen liitteenä tulee jatkossa toimittaa lyhyt julkinen tiivistelmä yrityskaupasta
- Tiivistelmän sisältö:
 - i) yrityskaupan osapuolet ja niiden harjoittama liiketoiminta, ii) yrityskaupan toteuttamismuoto ja syyt, jotka ovat johtaneet päätökseen toteuttaa yrityskauppa, iii) osapuolten toiminnan päällekkäisyydet tai muut relevantit yhteydet ja markkina-asema sekä iv) ilmoittajan keskeisimmät näkemykset yrityskaupan vaikutuksista
- Tiivistelmässä esitetään selkeällä ja yleistajuisella tavalla ainoastaan keskeiset asiat. Tiivistelmän pituus tulee vaihtelemaan tapauskohtaisesti (ohjepituus 500 sanaa).

Kiitos!

Sanna Syrjälä, johtaja, yksikön päällikkö
puh. 029 505 3385
sanna.syrjala@kkv.fi

Lauri Kirkkola, tutkimuspäällikkö
puh. 029 505 3062
lauri.kirrkola@kkv.fi

Aino Jankari, asiantuntija
puh. 029 505 3032
aino.jankari@kkv.fi